



គណៈកម្មាធិការដើម្បីការបោះឆ្នោតដោយសេរី និងយុត្តិធម៌ នៅកម្ពុជា

Committee for Free and Fair Elections in Cambodia

ខុមហ្វ្រែល COMFREL

ថ្ងៃទី២៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៦

សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន

ស្តីពី

ការឃ្នាំមើល និងការផ្តល់ពិន្ទុលើលទ្ធផលនៃការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយ របស់រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៥ ឆ្នាំទី២

Vision : A democratic society that democratization in particular democratic elections are promoted and qualified to bring benefits to people.

ទស្សនវិស័យ ៖ ដើម្បីឱ្យការបោះឆ្នោតមានគុណភាព ដែលប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ប្រជាធិបតេយ្យ។

ឆ្នាំទី២នៃនីតិកាលទី៥ រាជរដ្ឋាភិបាល ដែលដឹកនាំដោយគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា បានសម្រេចពេញលេញនូវការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយចំនួន០៦ (៣៧,៥%)នៃ១៦ ចំណុចនៃគោលនយោបាយដែលមានស្ថានភាពច្បាស់លាស់ រួមមានដូចជា៖ ១.កំណើនកំណើនសេដ្ឋកិច្ច ៧%ក្នុងមួយឆ្នាំ ២.ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រក្នុងអត្រា០១%ក្នុងមួយឆ្នាំ ៣.ការបញ្ឈប់ការផ្តល់ដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច ៤.ការរៀបចំគោលនយោបាយដឹកជញ្ជូនទីក្រុង ៥.គោលដៅនៃចំនួនទេសចរណ៍ពីក្រៅប្រទេស និង៦.ការបង្កើតគោលនយោបាយជាតិស្តីពីមុខរបរ និងការងារ។

ចំណែកគោលនយោបាយចំនួន០៧រួមមាន ១.ការរក្សាផ្ទៃនេសាទទឹកសាប, ២.ការចុះបញ្ជីដីធ្លី, ៣.ការកសាងគោលនយោបាយជាតិស្តីពីសិទ្ធិលំនៅស្ថាន, ៤.ប្រជាជនទទួលសេវាទឹកស្អាត, ៥.ពង្រីកការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីពីបណ្តាញជាតិឲ្យដល់ភូមិ, ៦.បន្តកសាងអនុវិទ្យាល័យឲ្យបានគ្រប់ឃុំ និង៧.ការនាំចេញអង្ករឲ្យបាន០១លានតោននៅឆ្នាំ២០១៥ ត្រូវបានរាជរដ្ឋាភិបាលអនុវត្តន៍ ឬ/និងសម្រេចបានខ្លះៗ។ ឯគោលនយោបាយចំនួន០៣ រាជរដ្ឋាភិបាលបានអនុវត្តតែមិនអាចសម្រេចបាន ឬបានតិចតួចតាមការសន្យារបស់ខ្លួនមានដូចជា ១.ការរក្សាផ្ទៃដីដែលគ្របដណ្តប់ដោយព្រៃឈើ ២.ការដាក់ឲ្យដំណើរការបបប្រាក់សោធននិវត្តន៍សម្រាប់កម្មករ និយោជិតក្នុងវិស័យឯកជន និង៣.ការកែលម្អផ្លូវលំជនបទ។

ចំពោះការផ្តល់ពិន្ទុសម្រាប់ឆ្នាំទី២លើគោលនយោបាយដែលមិនមានស្ថានភាពច្បាស់លាស់ មានប្រជាពលរដ្ឋចំនួន៧៩៧នាក់បានចូលរួមផ្តល់ពិន្ទុ ក្នុងនោះប្រមាណ២៦%ពេញចិត្ត ប្រមាណ៦២%ពេញចិត្តខ្លះ និងប្រមាណ១២%មិនពេញចិត្តនឹងលទ្ធផលការបំពេញ/អនុវត្តគោលនយោបាយទាំងនោះ។ បើពិនិត្យពីការផ្តល់ពិន្ទុលើវិស័យនីមួយៗវិញ គេឃើញថា វិស័យការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ក្នុងចំណោមប្រជាពលរដ្ឋបានផ្តល់ពិន្ទុ មានប្រជាពលរដ្ឋ ចំនួន២៨%ពេញចិត្ត, ៥៨%ពេញចិត្តខ្លះ និង១៣%មិនពេញចិត្ត។ ចំណែកវិស័យពង្រឹងរដ្ឋបាលសាធារណៈ វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ ការពង្រឹងផ្នែកច្បាប់ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ និងការប្រឆាំងអំពើពុករលួយត្រូវបានផ្តល់ពិន្ទុដោយប្រជាពលរដ្ឋចំនួន២៦%ពេញចិត្ត, ៦០%ពេញចិត្តខ្លះ និង១៣%មិនពេញចិត្ត។ វិស័យការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចវិញក៏ត្រូវបានប្រជាពលរដ្ឋចំនួន២២%ពេញចិត្ត, ៦៦%ពេញចិត្តខ្លះ និង១០%មិនពេញចិត្ត។ ជាមួយគ្នានោះដែរ វិស័យការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យអប់រំ សុខាភិបាល ការងារ វប្បធម៌ និងសង្គមកិច្ចត្រូវបានប្រជាពលរដ្ឋចំនួន២៧% ពេញចិត្ត, ៦២%ពេញចិត្តខ្លះ និង ៩% មិនពេញចិត្ត។

បើប្រៀបធៀបលទ្ធផលផ្តល់ពិន្ទុឆ្នាំ២០១៤ និង២០១៥នៅរាជធានីភ្នំពេញ ដែលមានវិធីសាស្ត្រឲ្យអ្នកចូលរួម ផ្តល់ពិន្ទុដូចគ្នានោះ ក្នុងឆ្នាំ២០១៥ ចំនួនប្រជាពលរដ្ឋមិនពេញចិត្ត និងការអនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ធ្លាក់ចុះពី៥៥% នៅឆ្នាំ២០១៤ មកត្រឹម៥០% ផ្ទុយមកវិញចំនួនប្រជាពលរដ្ឋពេញចិត្តខ្លះកើនឡើងពី៣៥% ទៅ ៤០%។ ដូចនេះ ប្រជាពលរដ្ឋដែលផ្តល់ពិន្ទុនៅរាជធានីភ្នំពេញចំនួន៥% បានប្រែប្រួលពីមិនពេញចិត្ត ទៅពេញចិត្តខ្លះៗ។ ខណៈ ដែលចំនួនប្រជាពលរដ្ឋពេញចិត្តនឹងការអនុវត្តន៍គោលនយោបាយទាំងនោះ មិនមានការប្រែប្រួលនោះទេ នេះបើប្រៀបធៀបការផ្តល់ពិន្ទុឆ្នាំ២០១៤ និងឆ្នាំ២០១៥។

បើពិនិត្យមើលថវិកាជាតិដែលគ្រោងចំណាយឆ្នាំ២០១៥ ចំនួន៣.៧៥៨លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិកវិញ រាជរដ្ឋា ភិបាលគ្រោងចំណាយលើវិស័យសង្គមកិច្ចចំនួន២៧,៨២%, វិស័យការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ចំនួន ១៦,២៤%, វិស័យសេដ្ឋកិច្ចចំនួន២៨,៥៧% និងវិស័យរដ្ឋបាលទូទៅចំនួន១១,១៨% នៃថវិកាជាតិសរុបដែលរួម បញ្ចូលទាំងថវិកាមិនទាន់បែងចែង។ ហើយការចំណាយលើវិស័យសេដ្ឋកិច្ច គឺច្រើនជាងគេ បើធៀបនឹងវិស័យបីផ្សេង ទៀត។

ចំណែកការអនុវត្តន៍គោលនយោបាយការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈត្រូវបានប្រជាពលរដ្ឋ មិនពេញចិត្តច្រើនជាងគេរហូតដល់ប្រមាណ១៣% ក្នុងចំណោមគោលនយោបាយទាំងអស់។ រាជរដ្ឋាភិបាលបានគ្រោង ចំណាយថវិកាជាតិច្រើនមានចំនួន១៦,២៤%លំដាប់ទី៣ ចំពោះការអនុវត្តន៍គោលនយោបាយវិស័យនេះ។

សម្រាប់ឆ្នាំទី២នេះ ចំនួនសមាជិករាជរដ្ឋាភិបាលដែលត្រូវបានចែងក្នុងច្បាប់ ស្តីការបង្កើត និងប្រព្រឹត្តិទៅនៃ គណៈរដ្ឋមន្ត្រី មិនមានការប្រែប្រួលនោះទេ។ ប៉ុន្តែគេក៏នៅតែឃើញមានការកើនឡើងនូវអនុរដ្ឋលេខាធិការចំនួន២៨រូប នៅតាមបណ្តាក្រសួងចំនួន១៥ និងទីប្រឹក្សារាជរដ្ឋាភិបាលចំនួន៤៣រូបដែលមានឋានៈស្មើនឹងសមាជិករាជរដ្ឋាភិបាល ខណៈពេលដែលមានការបញ្ចប់ដំណែងចំនួន០៥រូបតែប៉ុណ្ណោះ (០៣រូបជាអនុរដ្ឋលេខាធិការ និង២រូបជាទីប្រឹក្សារាជរដ្ឋា ភិបាល)។

ក្នុងរយៈពេល០៩ខែ នៃឆ្នាំ២០១៥ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បានចេញអនុក្រឹត្យចំនួន១.២២២អនុក្រឹត្យ និង ប្រកាសចំនួន៧៥ប្រកាស។ ប្រមាណ៥%នៃអនុក្រឹត្យទាំងនោះ អំពីការធ្វើអនុបយោគទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ទៅជាទ្រព្យសម្បត្តិឯកជនរបស់រដ្ឋ ការផ្ទេរឥណទានថវិកា និងការកាត់ផ្ទៃដីចេញពីគម្របព្រៃឈើ និងគម្រោងសម្បទាន សេដ្ឋកិច្ច។ ចំណែកអនុក្រឹត្យផ្សេងទៀត អំពីការជូនមេដាយ និងតែងតាំង ផ្ទេរភារកិច្ចមន្ត្រីរាជការជាដើម។

ខុមហ្វ្រែលបានរៀបចំរបាយការណ៍ ស្តីពីការឃ្នាំមើល និងការផ្តល់ពិន្ទុលើលទ្ធផលនៃការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោល នយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៥ ឆ្នាំទី២ ផ្អែកលើការវិភាគព័ត៌មាន ឬទិន្នន័យដែលមានស្រាប់មកពី ប្រព័ន្ធ ផ្សព្វផ្សាយរបាយការណ៍បឋមរបស់អង្គការជាតិ និងអន្តរជាតិ សារព័ត៌មានជាតិ និងអន្តរជាតិ ព្រមទាំងស្ថាប័នជាតិ និង អន្តរជាតិផ្សេងៗ ដើម្បីវាយតម្លៃលើការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយមានស្ថេរនាករច្បាស់លាស់។ សម្រាប់មួយ ផ្នែកផ្សេងទៀតគឺការផ្តល់ពិន្ទុដោយប្រជាពលរដ្ឋ តាមរយៈវេទិកាម្ចាស់ឆ្នោតត្រូវបានរៀបចំឡើង នៅក្នុងរាជ/ធានីខេត្ត

ចំនួន២៤ ដែលមានប្រជាពលរដ្ឋចូលរួមប្រមាណ៧៩៧នាក់។ ប្រជាពលរដ្ឋផ្តល់ពិន្ទុចំនួនពីរលើក¹ លើការបំពេញ/អនុវត្តន៍គោលនយោបាយ ដែលមិនមានសូចនាករច្បាស់លាស់ចំនួន៣៣ចំណុចរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដែលខុមហ្វ្រែលបានរកឃើញ នៅក្នុងកម្មវិធីគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៥នេះ។

កម្មវិធីគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៥បានបែងចែកជា០៤វិស័យធំៗ រួមមាន៖១. ការការពារជាតិសន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ២. ការពង្រឹងរដ្ឋបាលសាធារណៈ វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ ការពង្រឹងផ្នែកច្បាប់ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ និងការប្រឆាំងអំពើពុករលួយ ៣.ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច និង ៤. ការអភិវឌ្ឍវិស័យអប់រំ សុខាភិបាល ការងារ វប្បធម៌ និងសង្គមកិច្ច។

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមសូមទាក់ទង៖

១.លោក គល់ បញ្ញា	នាយកប្រតិបត្តិ	០១២ ៩៤ ២០ ១៧
២.លោក កន សារ៉ាង	មន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ នៃកម្មវិធីផ្នែកអង្កេត	០១១ ៨៨ ៤៨ ៤០
៣.លោក សៀន ប៊ុនរិទ្ធ	មន្ត្រីផ្នែកអង្កេត	០៨៩ ២១ ២១ ១០

បេសកកម្ម ៖ បេសកកម្មរបស់ខុមហ្វ្រែល គឺជួយបង្កើតបរិយាកាសគួរជាទីពេញចិត្ត និងមានព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់ ទី១/**ដើម្បីឱ្យមានដំណើរការបោះឆ្នោតដោយសេរី និងយុត្តិធម៌** តាមរយៈការបញ្ចុះបញ្ចូល តស៊ូមតិ ដើម្បីទទួលបាននូវក្របខ័ណ្ឌច្បាប់សមរម្យ, ការអប់រំដើម្បីផ្តល់ព័ត៌មានដល់អ្នកបោះឆ្នោត អំពីសិទ្ធិ និងសកម្មភាពចូលរួមសង្កេតការណ៍របស់ពួកគេ ដែលអាចរារាំងនូវភាពមិនប្រក្រតី ព្រមទាំងផ្តល់នូវរបាយការណ៍អង្កេតយ៉ាងទូលំទូលាយ និងឆាប់រហ័ស ដើម្បីអាចឱ្យមានការវាយតម្លៃលើដំណើរការ បោះឆ្នោតមួយដែលមិនលំអៀង និងមិនប្រកាន់បក្សពួក ទី២/**ដើម្បីឱ្យមានអត្ថន័យនៃដំណាក់កាលក្រោយពេលបោះឆ្នោត** តាមរយៈការអប់រំ និងវេទិកាសាធារណៈក្នុងគោលបំណងជំរុញលើកទឹកចិត្តប្រជាពលរដ្ឋឱ្យចូលរួមក្នុងកិច្ចការនយោបាយ និងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចនានា ការតស៊ូមតិ/បញ្ចុះបញ្ចូលដើម្បីឱ្យមានការកែទម្រង់ ដំណើរការបោះឆ្នោតដែលបង្កើននូវគណនេយ្យភាព (ការទទួលខុសត្រូវ) របស់មន្ត្រីជាប់ឆ្នោត ព្រមទាំងផ្តល់នូវរបាយការណ៍អង្កេតយ៉ាងទូលំទូលាយ និងឆាប់រហ័ស ដើម្បីអាចឱ្យមានការវាយតម្លៃមួយដែលមិនលំអៀង និងប្រកាន់បក្សពួក ទៅលើការបំពេញកម្មវិធីនយោបាយ និងដំណើរការអនុវត្តន៍ការងាររបស់មន្ត្រីជាប់ឆ្នោត។

¹ លើកទី១ផ្នែកលើព័ត៌មាន ឬចំណេះដឹងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋផ្ទាល់, លើកទីពីរផ្នែកលើព័ត៌មាន ឬចំណេះដឹងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ រួមទាំងព័ត៌មានដែលបានផ្តល់ជូនដោយវាគ្មិន